

Sikkerhed og læring blandt tømrerlærlinge: hvorfor & hvordan

Regine Grytnes

antropolog, Ph.D studerende

Arbejdsmedicinsk Klinik, Regionshospitalet Herning

AM 2009, Nyborg

Projektet

- Projektperiode efterår 2009 – 2012: ingen resultater i dag!
- Bevilling fra Arbejds miljøforskningsfonden.
- Titel: Risikoforståelse og sikkerhedspraksis blandt tømrerlærlinge
- Omhandler arbejdsmiljølæring på tømreruddannelsen set i et relationelt, kulturelt perspektiv. Baserer sig på etnografisk feltarbejde, kvalitative data og diskursanalyse.
- Deltagere rekrutteres via erhvervsskoler

Hvorfor?

- Generelt har unge en dobbelt så stor ulykkesrisiko som ældre
- Lærlingeprojektet: op mod 78% af eleverne på grundforløb b&a havde større eller mindre skader, som gjorde at de måtte afbryde arbejdet
- Høj risiko – hvordan håndteres det i hele uddannelsesforløbet?

Uddannelse som tømrer

- Vekselluddannelse: Grundforløb, hovedforløb, virksomhedspraktik
- Hovedparten af uddannelsen foregår i praktikvirksomheden
- Krav om en uges undervisning i arbejdsmiljø på grundforløb, samt en uge senere på hovedforløb

Arbejds miljøundervisningens paradokser i fht læring

Skole	Virksomhed
Teori	Praksis
I-tale-sættelse af sikkerhed som et emne i sig selv	Sikkerhed er en integreret del af faglighed
Lærere: Eleverne mangler erfaring	Erfaring: Mange (små)skader i skolens værksteder

Udfordringen er:

- Generel opfattelse af at byggepladser kan være farlige arbejdspladser.
- Stor forskel på hvordan de ansatte i byggebranchen, samt lærere anskuer risiko, ulykker, forebyggelse og sikkerhedsarbejde

Richter & Frydendal Pedersen, 2004

- Behov for

-
-
- Behov for ny forståelse af læring og sikkerhed som omfatter hele uddannelsesforløbet og de forskellige aktører som tilsammen udgør denne uddannelse.

Hvordan læres sikkerhed?

- Læring som situeret praksis (Lave og Wenger, 1991).
- Sikkerhed læres ved at lære sikre arbejdspraksiser -via viden om materialer, relationer, traditioner, regler, kommunikation etc, - og foregår i et praksisfællesskab (Gherardi et al, 1998)
- Sikkerhedskultur betraget som et pluralt begreb: fuld enighed om værdier og betydninger er ikke en forudsætning for handling (Koch og Richter, 2004)

Analytisk fokus

- Fokus på aktiviteter og handlinger, snarere end på individer og organisationer
- Dvs. uddannelsesaktiviteter, arbejdspraksis, samt aktører i disse.

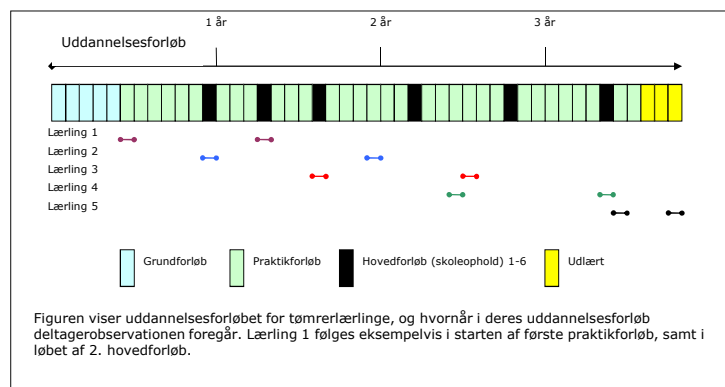
Etnografien

- Observere på objektive forhold, praktisering af faglighed, sociale forhold, anvendelse af viden:
 - Vurderinger i forhold til valg af udstyr, værktøj, værnemidler, materialer, procedurer etc
 - Aftaler om arbejdsfordeling etc
 - Oplæring
 - Prøve og fejle
 - Sproglighed
 - Samarbejde – arbejdsrelationer
 - Roller

Etnografien forts.

- Deltage i arbejdsdagen; kigge på når arbejdet udføres, deltage i sikkerhedsmøder, projektmøder, frokost, skoleundervisning.
- Interviews (som refleksion over praksis) om opfattelser
- Diskursanalyse af tømrer uddannelsen

Plan for (deltager)observation

Metodiske udfordringer

- Arbejdsmiljø er et aspekt ved praksis – hvilke konsekvenser har det at man spørger til det (som noget selvstændigt)?
- Kan man få lærlingenes perspektiv uden selv at være lærling?
- Gøre arbejdsmiljøundervisningens paradokser til projektets spørgsmål – arbejdsmiljømæssigt relevant